

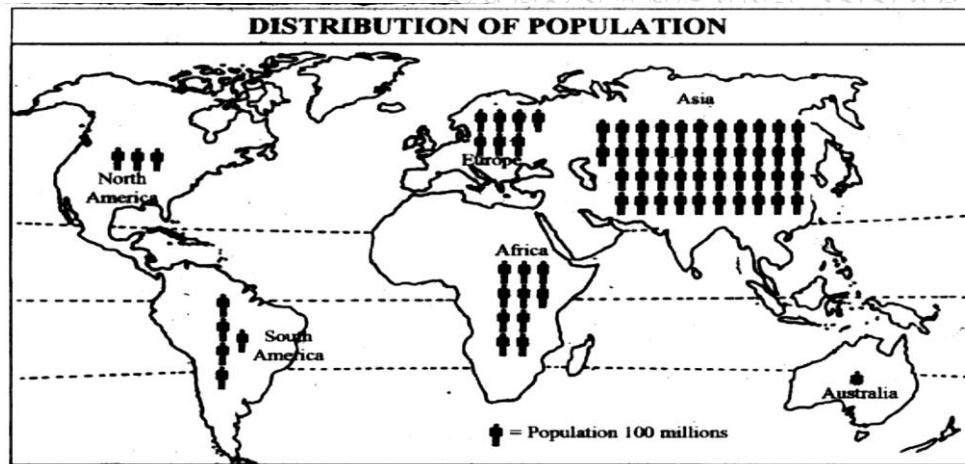
[Time: 3 Hours]

[ Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory and carry equal marks.
  2. Use of map stencils and simple calculator is allowed.
  3. Use of coloured pens, pencils is allowed.
  4. Attach the given map along with your answer book.

**Q.1** a) Study the following thematic map of the world and answer the questions. **10**



- i) What is the theme of the map? 02
- ii) Which cartographic technique is used to represent the theme? 02
- iii) Name the two countries having highest population in Asia? 02
- iv) Compare the population of Europe and Africa? 02
- v) What is the population of Australia and why? 02

**Q.1** b) Mark and name the following at the most appropriate location in the outline map of the world supplied to you. **10**

- i) An area in India having physical water scarcity.
- ii) A country with highest deforestation rate in South America.
- iii) The busiest area of ocean transport.
- iv) London
- v) Tropic of Capricorn.
- vi) Longest river flowing in Sahara desert.
- vii) Area of Ring of Fire.
- viii) Any land locked country in Africa.
- ix) The Great Australian Desert.
- x) The sea separating Europe and Africa.

**Q.2** Attempt any two from the following: **20**

- A) Explain how the Biotic components of environment influence the human activities?
- B) Describe the dynamic role of man as both destructor and protector of environment?
- C) Bring out the characteristics and types of Eco-systems.

- Q.3 Attempt any two from the following: **20**
- A) Describe the main causes of Deforestation in the world.
  - B) Classify the energy resources according to their nature.
  - C) Describe in details the methods of conservation of water Resources..
- Q.4 Attempt any two from the following: **20**
- A) Explain the National Population Policy of India in Detail.
  - B) Describe the Demographic Transition Theory with Diagram.
  - C) Which are the causes of population explosion in India.
- Q.5 Attempt any two from the following: **20**
- A) Define “Smart City?” Explain the features of a smart city?
  - B) Mumbai is known as the ‘Magnet of Migrants’. Describe the statement by giving push-pull factors of migration.
  - C) How does migration affect the urban environment?

\*\*\*\*\*

(मराठी रुपांतर)

[वेळ: ३ तास]

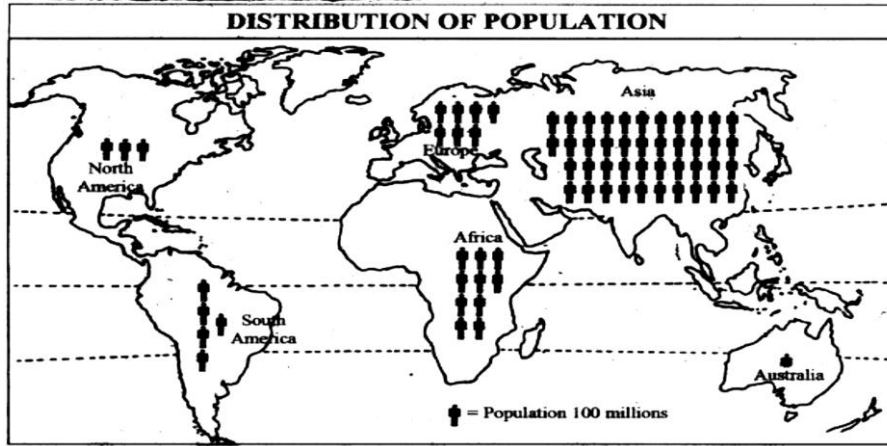
[गुण: १००]

सूचना:

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत व त्यांना समान गुण आहेत.
२. नकाशा स्टॅन्सिल वापरायची परवानगी आहे.
३. तुम्हास पुरविलेला जगाचा नकाशा उत्तरपत्रिकेस जोडावा.
४. रंगीत पेन व पेन्सिल च्या वापरायची परवानगी आहे.

प्र.१ अ) खाली दिलेल्या विषयाच्या नकाशाचा अभ्यास करा आणि प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

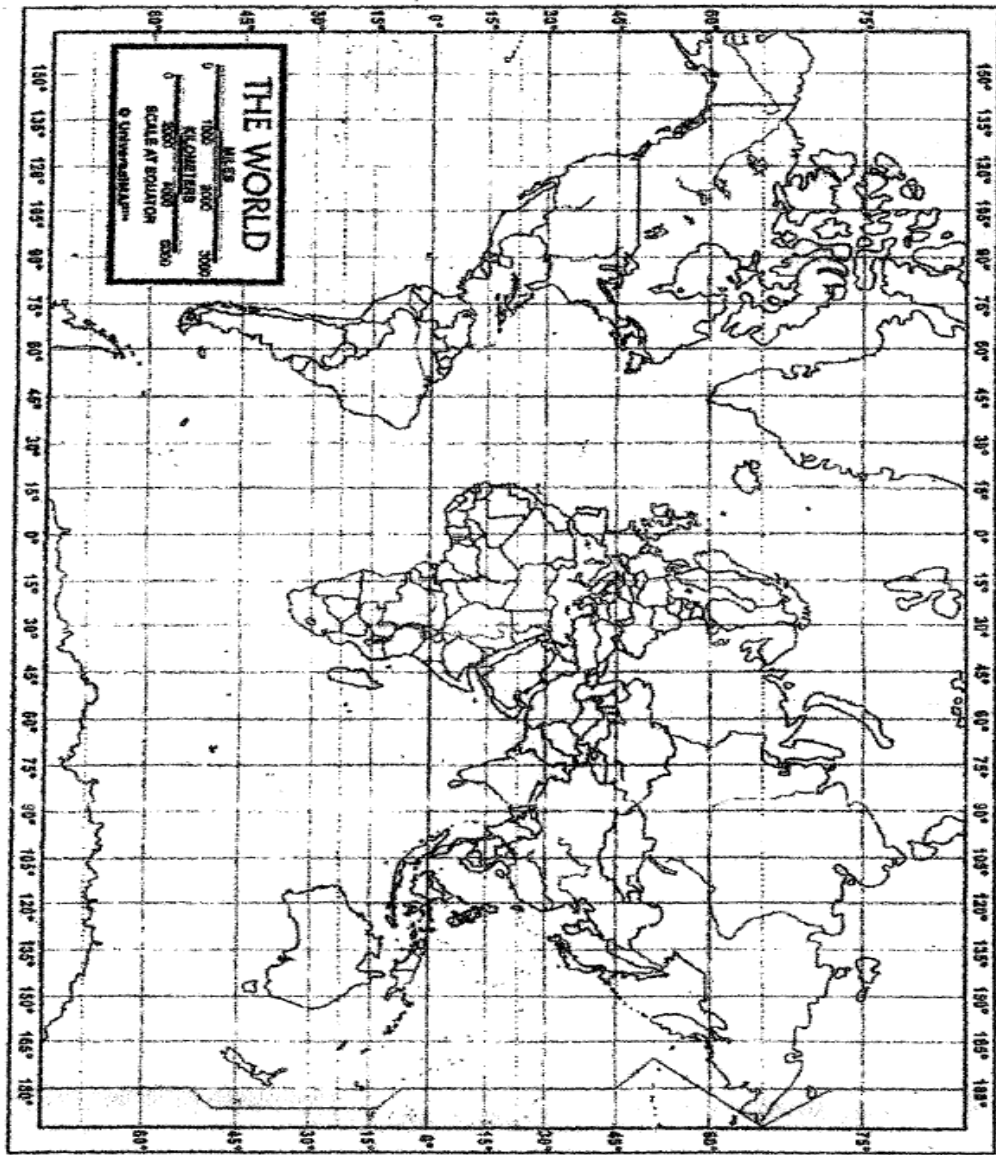
१०



१. नकाशात वापरलेले नकाशाशास्त्रीय तंत्र कोणते ते लिहा. ०२
२. नकाशाचा विषय कोणता आहे. ०२
३. आशिया खंडातील सर्वात जास्त लोकसंख्या असलेल्या दोन देशांची नावे लिहा. ०२
४. युरोप आणि आफ्रिका खंडातील लोकसंख्येची तुलना करा. ०२
५. ऑस्ट्रेलिया खंडाची लोकसंख्या किती? का? ०२
- ब. तुम्हाला दिलेल्या जगाच्या नकाशात खालील नामनिर्देश करून दाखवा: १०
१. जलाचा अभाव असलेला भारतातील एक प्रदेश
२. दक्षिण अमेरिका खंडातील सर्वात जास्त वनकटाई होणारा देश
३. जगातील सर्वात व्यस्त महासागरीय प्रदेश
४. लंडन
५. मकरवृत्त
६. सहारा वाळवंटातील अती लांब नदी
७. रिग ऑफ फायरचा प्रदेश
८. आफ्रिकेतील एक खंडप्राय (landlocked) देश
९. ऑस्ट्रेलियातील वाळवंट
१०. युरोप आणि आफ्रिका खंडाला दुभागणारा सागर

- प्र.२ खालील दिलेल्या कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. २०  
अ. मानवाच्या उद्योगांवर पर्यावरणाचे जैविक घटक कसे परिणाम करतात ते स्पष्ट करा.  
ब. पर्यावरणाचे भक्षक आणि रक्षक असे दुहेरी कृत्य करणाऱ्या मानवाचे यथोचित गतीशील वर्णन करा.  
क. परिसंस्थेची वैशिष्ट्ये आणि प्रकार सांगा.
- प्र.३ खालील दिलेल्या कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. २०  
अ. जगातील वन्यनाशाची मुख्य कारणे सांगा.  
ब. ऊर्जेचे आपल्या नैसर्गिक प्रकृतीप्रमाणे वर्गीकरण करा.  
क. जलसंवर्धनाच्या विविध पद्धतींचे वर्णन करा
- प्र.४ खालील दिलेल्या कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. २०  
अ. भारताच्या लोकसंख्येच्या धोरणाचे वर्णन करा.  
ब. सुबक आकृतीसह लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांताचे वर्णन करा.  
क. भारतातील लोकसंख्या विस्फोटाची कारणे द्या.
- प्र.५ खालील दिलेल्या कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. २०  
अ. स्मार्ट सिटी ची व्याख्या द्या. तिची वैशिष्ट्ये लिहा.  
ब. “मुंबई ही स्थलांतरितांसाठी एक लोहचुंबक आहे.” ह्या वाक्याचे पुश-पूल संदर्भ देऊन स्पष्टीकरण करा.  
क. स्थलांतरामुळे शहराच्या पर्यावरणावर काय परिणाम होतो?

\*\*\*\*\*



1.	<input type="checkbox"/>	_____
2.	<input type="checkbox"/>	_____
3.	<input type="checkbox"/>	_____
4.	<input type="checkbox"/>	_____
5.	<input type="checkbox"/>	_____
6.	<input type="checkbox"/>	_____
7.	<input type="checkbox"/>	_____
8.	<input type="checkbox"/>	_____
9.	<input type="checkbox"/>	_____
10.	<input type="checkbox"/>	_____

KEY